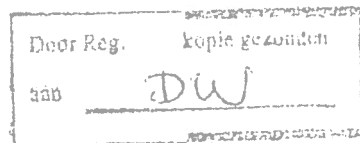

Ministerie van Veiligheid en Justitie
 De heer mr. I.W. Opstelten
 Postbus 20011
 2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft

ons kenmerk

datum

zienswijze op concept voorstel
 van wet presterend vermogen
 politie

6 december 2012

Geachte heer Opstelten,

U heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) verzocht om een advies te geven over uw concept wetsvoorstel inzake versterking van het presterend vermogen van de politie. Wij onderschrijven uw doelstelling om de administratieve werklast voor de politie te verminderen, maar hebben serieuze bedenkingen bij de door u voorgestelde wijziging om een gerechtsdeurwaarder bij het binnentreden van een woning niet meer automatisch door de politie te laten begeleiden. Wij adviseren u om dit onderdeel niet op te nemen in het wetsvoorstel dat u aan de Tweede Kamer zal voorleggen. In het vervolg van deze brief lichten we dit nader toe.

Aanpassing artikel 444 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv).

Dit wetsvoorstel bevat een aanpassing van artikel 444 Rv, dat regels geeft voor het binnentreden in een woning met het oog op executoriaal beslag op roerende goederen. Het is ook van toepassing op onder meer gedwongen ontruiming en conservatoir beslag op roerende zaken. De regeling is met waarborgen omkleed om te voorkomen dat willekeurig en lichtvaardig van de bevoegdheid gebruik wordt gemaakt. De deurwaarder mag alleen binnentreden voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is en hij dient zich te vervoegen bij de burgemeester der gemeente in wiens tegenwoordigheid de opening van de deuren en van het huisraad zal worden gedaan. De burgemeester kan zich doen vertegenwoordigen door een ambtenaar van politie die tevens hulpofficier van justitie is. Van de tegenwoordigheid van deze ambtenaar en van hetgeen in zijn bijzijn, uit kracht van dit en de volgende drie artikelen, is verricht, zal melding gemaakt worden in het proces-verbaal van beslag. Het voorstel is om de zinsnede 'De burgemeester kan zich doen vertegenwoordigen door een ambtenaar van politie die tevens hulpofficier van justitie is' te wijzigen in 'De burgemeester kan zich doen vertegenwoordigen door een daartoe door hem aangewezen ambtenaar.' Wij constateren dat dit voorstel in de praktijk tot problemen zal leiden

Gevolgen voor de praktijk

De bijstand van een hulpofficier van Justitie is bedoeld voor bescherming van de deurwaarder in lijf en goed. Men weet niet wat men binnen aantreft. Hoe wordt de veiligheid van de deurwaarder gewaarborgd indien de situatie niet veilig blijkt te zijn? Is er politie om op terug te vallen?

Tevens treedt de hulpofficier van Justitie op als getuige als daartoe aanleiding is. Dit is bijvoorbeeld het geval bij strafbare feiten (men komt regelmatig drugs tegen bij binnentreden), als contant geld wordt aangetroffen of als er een verschil van mening ontstaat over al dan niet door het binnentreden veroorzaakte schade. In al die gevallen is er met de hulpofficier van Justitie een onafhankelijke functionaris die proces-verbaal opmaakt.

Bij het binnentreden van een woning zonder toestemming van de bewoner zal de deurwaarder altijd een beroep doen op artikel 9 van de Algemene wet op het binnentreden en de hulp van de sterke arm kunnen inroepen. De politie kan hier niet verwijzen naar de ambtenaar die door de burgemeester is aangewezen. Hoe verhoudt dit zich tot de voorgestelde aanpassing van artikel 444 Rv?

Dit artikel is ook van belang voor de invordering van belastingschulden. Een belastingdeurwaarder die een woning wil binnentreden dient namelijk te handelen overeenkomstig artikel 444 Rv (en de Algemene wet op het binnentreden).

Gevolgen voor gemeenten en overheid als geheel

Het doel van de aanpassing is om de werklust van de politie te verminderen (er zijn overigens reële twijfels of dit ook gaat gebeuren) door, ongeacht de omvang van de lokale problematiek, alle 415 Nederlandse gemeenten een ambtenaar van de eigen organisatie te laten aanstellen die een deurwaarder moet gaan ondersteunen bij het binnentreden van een woning. Deze ambtenaar moet ook voldoende gekwalificeerd zijn voor een dergelijke zware inbreuk op het huisrecht van een burger. Op grond van artikel 2 Financiële Verhoudingswet moet bij taakoverdracht aan gemeenten door de rijksoverheid ook zorggedragen worden voor adequate aanvullende financiering. Dit element ontbreekt in het wetsvoorstel. Daar komt bij dat door deze taak, die nu helder en eenduidig door de politie wordt uitgevoerd, te beleggen bij alle gemeenten, het meer dan aannemelijk is dat dit leidt tot versnippering en een minder doelmatige uitvoering, waardoor de overheid als geheel per saldo slechter uit is. Dat is in deze tijden moeilijk te verantwoorden tegenover de burger.

Advies

Wij adviseren u om de oplossing te zoeken in maatwerk op lokaal niveau. Daar waar zich door het grote aanbod van beslagleggingen en gedwongen ontruiming organisatorische problemen ontstaan, is het beter om hierover centrale afspraken te maken met de bewuste gemeente en vertegenwoordigers van de deurwaarders. Dit kan leiden tot een doelmatiger inzet van de politie en de gewenste vermindering van de werklust.

De voorgestelde generieke aanpassing van de wet is naar onze mening niet de goede weg. Het leidt in de praktijk tot serieuze problemen in de uitvoering en het is zeer de vraag of het leidt tot vermindering van de administratieve werklust van de politie. Door het ontbreken van financiële compensatie en versnippering over 415 gemeenten leidt het voorstel tot een minder doelmatige uitvoering. Wij verzoeken u om deze aanpassing in het concept wetsvoorstel te schrappen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

voorzitter directieraad

College van Procureurs-Generaal

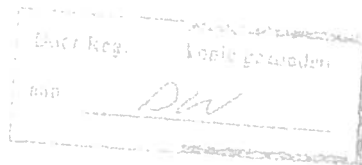
Voorzitter

Postbus 20305 2500 EH Den Haag

Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 (0)70 339 96 00
telefax +31 (0)70 339 98 51

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

Beleid & Strategie

19 november 2012

Advies voorstel van wet inzake versterking van het presterend vermogen van de politie

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 29 augustus 2012 heeft u het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over een conceptwetsvoorstel inzake versterking van het presterend vermogen van de politie. Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld om de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB) op drie punten te wijzigen:

- a. Een vereenvoudiging van de procedure voor het vorderen van camerabeelden waardoor camerabeelden sneller en met minder administratieve handelingen beschikbaar komen voor de opsporing;
- b. Een verduidelijking van de procedure voor het opnemen van telecommunicatie zodat zeker wordt gesteld dat een bevel van de officier van justitie of de machtiging van de rechter-commissaris op naam kan worden gesteld;
- c. De notificatieplicht komt te vervallen bij de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden die geen of slechts een lichte inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen.

Het College heeft met instemming kennis genomen van het wetsvoorstel. Met name is het College verheugd over het voorstel tot reductie van de notificatieplicht, dit voorstel komt tegemoet aan een al lang bij het openbaar ministerie bestaande behoefte. Maar ook de overige voorstellen zijn in de praktijk van de opsporing zeer welkom. Deze voorstellen zullen belangrijk bijdragen aan het beoogde doel, namelijk het terugdringen van de administratieve lasten en het verhogen van de efficiency van de

opsporing. Het College is derhalve gaarne bereid om over het wetsvoorstel te adviseren.

Vordering camerabeelden

Camerabeelden welke worden gemaakt met veiligheidscamera's zijn voor de opsporing van groot belang. Het is soms mogelijk om een verdachte aan de hand van deze beelden te identificeren. In sommige gevallen kunnen zij ook dienen om vast te stellen welke vluchtroute een verdachte heeft genomen. Bijvoorbeeld, in het geval een overval is gepleegd zal de politie zo snel mogelijk daarna bij alle bekende houders van een veiligheidscamera in de omgeving, zoals winkeliers of houders van een benzinestation, willen zien of op de beelden mogelijk een verdachte persoon voorkomt. Dit kan bijdragen aan het opsporen van de dader van de overval. In de huidige situatie is op grond van artikel 126nd voor de verstrekking van de beelden van elk van deze veiligheidscamera's een schriftelijk bevel van de officier van justitie vereist. Terecht wordt in de memorie van toelichting geschetst dat dit voor de politie een buitengewoon bewerkelijke gang van zaken is, juist op momenten waarop snel handelen een eerste vereiste is.

Het College is van oordeel dat door de bevoegdheid voor het doen van de vordering bij de opsporingsambtenaar te leggen, de politie aanmerkelijk sneller kan optreden. Dit geldt temeer daar de vordering ook mondeling kan worden gegeven en in dat geval achteraf op schrift kan worden gesteld. Tevens meent het College dat de nieuwe regeling waar het gaat om de bescherming van de privacy met voldoende waarborgen is omkleed. De voorgestelde vereenvoudiging van de procedure wordt daarom door de opsporingspraktijk met grote instemming begroet.

In het vierde lid van artikel 126nda wordt voorgeschreven dat de opsporingsambtenaar van de vordering en de verstrekking van gegevens een proces-verbaal dient op te maken. Het College wijst er echter op dat deze verplichting al bestaat: ingevolge artikel 152 Sv dienen opsporingsambtenaren ten spoedigste proces-verbaal op te maken van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden. Het vierde lid van artikel 126nda is dus overbodig en kan worden geschrapt.

Meer in het algemeen kan worden vastgesteld dat bepalingen in de Wet BOB, welke voorschrijven dat van een bepaald handelen van opsporingsambtenaren proces-verbaal moet worden opgemaakt, in de meeste gevallen overbodig zijn. Het College verwacht dat bij de komende integrale herziening van de Wet BOB veel van deze bepalingen zullen vervallen vanwege de bestaande algemene verbaliseringsplicht van opsporingsambtenaren ex artikel 152 Sv. Ook in dit licht bezien meent het College dat het aanbeveling verdient om het vierde lid te schrappen.

Het tappen op naam

Met instemming heeft het College kennis genomen van de verduidelijking waar het gaat om het opnemen van niet voor het publiek bestemde communicatie, meestal aangeduid met telefoon- of internettap. De memorie van toelichting laat er geen enkele twijfel over bestaan wat precies de bedoeling is van deze wijziging, namelijk ondubbelzinnig bepalen dat het bevel van de officier van justitie en de machtiging van de rechter-commissaris op naam kunnen worden gesteld. In een dergelijk geval geldt het bevel van de officier van justitie en de machtiging van de rechter-commissaris voor alle nummers die gedurende de geldigheidsduur van het bevel voor het opnemen van telecommunicatie bij de gebruiker in gebruik zijn.

De wettekst laat echter ruimte voor een andere, meer beperkte uitleg. Ziet het College het goed, dan wordt wel voor de machtiging van de rechter-commissaris uitdrukkelijk geregeld dat deze geldt voor alle nummers die bij de gebruiker in gebruik zijn, maar ontbreekt dit voor het bevel van de officier van justitie. Dat laat de mogelijkheid open dat kan worden aangevoerd dat het bevel van de officier van justitie niet geldt voor alle nummers die bij deze gebruiker in gebruik zijn. Op deze wijze komt de beoogde administratieve lastenverlichting wel ten goede aan de officier van justitie en de rechter-commissaris, maar niet aan de politie. Het College adviseert om in de tekst van de wet tot uitdrukking te brengen dat ook het bevel van de officier van justitie geldt voor alle nummers die bij de gebruiker in gebruik zijn.

Hoogachtend,
Het College van procureurs-generaal

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

0 BD

De minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Directie Strategie en
Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

datum 13 november 2012
van Strategie & Ontwikkeling
contactpersoon
doorkiesnummer
faxnummer
e-mail
ons kenmerk
uw kenmerk
onderwerp

Advies Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van
Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
in verband met de versterking van het presterend vermogen van
de politie.

bijlage(n) -

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 29 augustus 2012 met opgemeld kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de "Raad") u te adviseren over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de versterking van het presterend vermogen van de politie (het "Wetsvoorstel").

De hoofdlijnen van het advies

In hoofdlijnen houdt het advies het volgende in:

- In het licht van de in Nederland al zeer ruime toepassing van het tappen van communicatiediensten, dient niet te worden overgegaan tot het vergemakkelijken van tappen van die diensten louter op naam.
- Tappen van communicatiediensten louter op naam staat op gespannen voet met de versterking van de positie van de rechter-commissaris.
- Met het oog op een ter zake kundige rechtsbescherming van belanghebbenden dient de hulpofficier van justitie belast te blijven met de vervanging van de burgemeester als begeleider van de deurwaarder bij civielrechtelijke beslaglegging.
- Ten onrechte wordt geen aandacht besteed aan de grondrechtelijke aspecten van de voorstellen.

De Raad ontraadt de indiening van het Wetsvoorstel in de voorliggende vorm.

Het Wetsvoorstel

Het Wetsvoorstel strekt in de eerste plaats tot wijziging van de regeling met betrekking tot de bijzondere opsporingsbevoegdheden. Ten eerste wordt voorgesteld het vorderen van camerabeelden te vereenvoudigen waardoor camerabeelden sneller en met minder administratieve handelingen beschikbaar worden voor de opsporing. Verder wordt voorgesteld de procedure rond het aanvragen van

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 november 2012
kenmerk
pagina 2 van 6

het opnemen van telecommunicatie te verhelderen, zodat een bevel en een machtiging tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie op naam gesteld kunnen worden. Hierdoor hoeft niet voor elk nieuw bekend geworden nummer van een persoon, wiens communicatie wordt opgenomen, een afzonderlijk nieuw bevel te worden opgesteld. Voorts wordt voorgesteld om de notificatieplicht te laten vervallen bij de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden die geen of slechts een lichte inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen.

In de tweede plaats strekt het Wetsvoorstel tot aanpassing van de regeling voor de begeleiding van een gerechtsdeurwaarder bij het binnentreden van een woning, op basis van artikel 444 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Met deze wijzigingen wordt een verhoging van de doelmatigheid en een vermindering van de administratieve lasten bij politie en Openbaar Ministerie beoogd.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Advies

De Raad heeft kennis genomen van het Wetsvoorstel en heeft een aantal inhoudelijke opmerkingen en bezwaren die leiden tot de conclusie dat het Wetsvoorstel niet in de voorliggende vorm dient te worden ingediend.

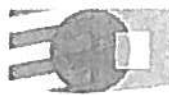
1. Opmerkingen

De Raad constateert dat de voornaamste aanleiding voor het Wetsvoorstel is gelegen in de wens om tot verbetering van de doelmatigheid te komen en acht het zijn taak erop te wijzen dat hierbij grondrechtelijke aspecten niet buiten beschouwing mogen blijven. Het Wetsvoorstel dient erop te worden beoordeeld of het een aanvaardbaar evenwicht tussen beide weet te vinden. Met het oog daarop acht de Raad een paragraaf over de grondrechtelijke dimensie onontbeerlijk, in het bijzonder wat betreft de wijziging met betrekking tot de machtiging tot tappen en de beperking van de notificatieplicht. In dat licht plaatst de Raad voorts de volgende opmerkingen

1.1 Vereenvoudigen vorderen camerabeelden

Het Wetsvoorstel geeft aan een opsporingsambtenaar de bevoegdheid om bij bepaalde ernstige misdrijven beelden te vorderen van camera's voor de beveiliging van goederen, gebouwen of personen, op een vaste opstelling, die al dan niet in het publieke domein zijn geïnstalleerd. Ingevolge het voorgestelde derde lid van artikel 126nda Sv kan de opsporingsambtenaar die vordering mondeling doen aan de houder van de beelden, waarbij die vordering een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 november 2012
kenmerk
pagina 3 van 6

dient te bevatten van de gegevens die worden gevorderd, en de titel van de vordering. De Raad ziet als risico dat daarmee (te?) veel kan worden gevraagd van de gemiddelde opsporingsambtenaar, dat mogelijk, als achteraf als de vordering op schrift wordt gesteld, discrepantie kan ontstaan tussen de mondelinge en de op schrift gestelde vordering en dat er discussie kan ontstaan over wat feitelijk is gevraagd en welke titel feitelijk is meegegeeld. De Raad acht het daarom gewenst dat het mondeling geven van de vordering wordt beperkt tot de gevallen waarin een schriftelijke vordering niet kan worden afgewacht.

1.2 Bevelen machtiging opnemen communicatiediensten louter op naam gebruiker

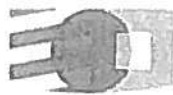
Het vergemakkelijken van het tappen van communicatiediensten louter op naam van de gebruiker wordt in de MvT (p. 5) gemotiveerd met de stelling dat de woorden "zo mogelijk" in het tweede lid sub c van de artikelen 126m, 126t en in het tweede lid sub a van artikel 126zg Sv in de praktijk zodanig worden geïnterpreteerd dat het nummer waarmee de gebruiker van de communicatiedienst wordt geïdentificeerd, (in het bevel) moet worden vermeld indien dit nummer bij de officier van justitie bekend is. Gegeven het ingrijpende karakter van dit opsporingsmiddel beveelt de Raad aan dit uitgangspunt niet te verlaten, temeer nu het inmiddels een feit van algemene bekendheid is dat Nederland al jaren een koppositie bekleedt wat betreft het toepassen van het tappen van communicatiediensten. Het ligt dan ook allerm minst voor de hand aan te nemen dat er thans in Nederland sprake is van grote praktische of principiële belemmeringen voor de opsporing door het uitvoeren van de rechterlijke controle op dit ingrijpende opsporingsmiddel. De rechterlijke controle wordt in het Wetsvoorstel dan ook ten onrechte verzwakt. De politie kan immers, nadat zo'n bevel is verkregen, naar eigen inzicht en zonder direct toezicht door de rechter-commissaris vorderingen doen aan de aanbieders van communicatiediensten. In de visie van de Raad moet tappen van communicatiediensten vanwege het ingrijpende karakter van het opsporingsmiddel en het zeer ruime gebruik dat daarvan al wordt gemaakt, louter op naam van de gebruiker tot het uiterste beperkt worden.

De Raad is van oordeel dat met het vasthouden aan de huidige regeling waarin in beginsel het nummer van de gebruiker in het bevel wordt vermeld een belangrijke rechtswaARBorg wordt gediend. Dat wordt in de praktijk ook zo ervaren. Het is immers de rechter-commissaris die op grond van de motivering van de officier van justitie en de politie aannemelijk moet achten dat het nummer door de betreffende persoon wordt gebruikt. Daarbij komt dat het Wetsvoorstel geen criteria of handvatten bevat voor de wijze waarop de politie na een eenmaal verkregen bevel tot tappen louter op naam met die bevoegdheid dient om te gaan. Moet vaststaan dat de degene ten aanzien van wie het bevel is verleend, gebruik maakt van de desbetreffende aansluiting, moeten dienaangaande ernstige bezwaren bestaan of is een redelijk vermoeden voldoende? Dat is van belang omdat een ruim en ongecontroleerd gebruik kan tot gevolg hebben dat de gesprekken van vele personen die (uiteindelijk) niets met de onderzochte feiten te maken hebben, gelapt kunnen worden.

In de MvT wordt niet ingegaan op de verhouding van het Wetsvoorstel tot de Wet versterking positie rechter-commissaris² en de Wet herziening regels betreffende de processtukken in strafzaken.³ Deze wetten die op 1 januari a.s. in werking treden, beogen de toezichthoudende rol van de rechter-commissaris in het voorbereidende onderzoek te versterken en (daartoe) zijn informatiepositie te

² Wet van 1 december 2011, Stb. 2011, 600.

³ Wet van 1 december 2011, Stb. 2011, 601

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 november 2012
kenmerk
pagina 4 van 6

verbeteren. De voorgestelde vergemakkelijking van het tappen louter op naam doet daaraan albreuk nu allerlei taps kunnen worden geplaatst zonder voorafgaande machtiging en daarmee buiten het toezicht van de rechter-commissaris.

Mede tegen de achtergrond van het voorgaande moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat de rechters-commissarissen zich (zeer) terughoudend zullen opstellen bij het verlenen van machtigingen voor het tappen van communicatiediensten louter op naam. Zoals gezegd, wordt met zo'n machtiging aan de politie *carte blanche* gegeven en dat verdraagt zich niet met de toezichthoudende rol van de rechter-commissaris ingevolge de Wet versterking positie rechter-commissaris.⁴

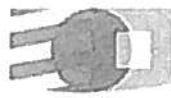
Als ondanks de hiervoor genoemde bezwaren de voorgestelde vergemakkelijking wordt gehandhaafd, acht de Raad het van groot belang dat in de MvT wordt benadrukt dat tappen van communicatiediensten louter op naam geen regel moet zijn maar uitzondering moet blijven en dat - na de officier van justitie die de vordering doet, - de rechter-commissaris op grond van de in die vordering aangedragen feiten en omstandigheden de afweging maakt of hij voldoende gronden aanwezig acht voor zo'n machtiging. Daarnaast acht de Raad het noodzakelijk dat aan de politie hetzij in de wet, hetzij door middel van - openbare - instructies van het Openbaar Ministerie criteria en handvatten worden gegeven voor toepassing van de bevoegdheid en voor de wijze waarop transparant wordt gemaakt hoe tot de keuze van de te tappen aansluitingen is gekomen.

Ten slotte merkt de Raad op dat in de MvT (p. 5) wordt gesteld dat door de geldende interpretatie van "zo mogelijk" de administratieve lasten ernstig worden verzwaaard en dat de criminaliteitsbestrijding wordt belemmerd, maar de ene noch de andere stelling wordt onderbouwd. De eerste stelling doet ook vreemd aan omdat het tot dusverre bij tappen van (tele)communicatiediensten steeds zo is geweest dat (zo mogelijk) een nummer moet worden vermeld, zodat die vermelding geen verzwaring van de administratieve lasten kan betekenen, maar mogelijk het Wetsvoorstel een verlichting.

1.3 Versoepeling notificatieplicht

De notificatieplicht van artikel 126bb Sv heeft, zo memoreert de MvT (p.8), tot doel om betrokkene in de gelegenheid te stellen zich achteraf te beklagen over de toepassing van de opsporingsbevoegdheid. In verband met de grote belasting voor het Openbaar Ministerie van de huidige regeling wordt voorgesteld om deze niet langer van toepassing te doen zijn op a) bijzondere opsporingsbevoegdheden die een meer ondersteunend karakter dragen, waarmee wordt bedoeld bevoegdheden die worden gebruikt als hulpmiddel voor het inzetten van meer ingrijpende opsporingsbevoegdheden, en b) bijzondere opsporingsbevoegdheden die strekken tot het vorderen van verkeersgegevens, omdat daarmee slechts een lichte inbreuk op de privacy van betrokkene wordt gemaakt en deze vrijwel standaard in een opsporingsonderzoek worden toegepast (MvT p.9). In de eerste plaats merkt de Raad op dat het veelvuldig toepassen van een bevoegdheid op zichzelf geen rechtvaardiging vormt om deze van de notificatieplicht uit te zonderen. Verder merkt de Raad op dat een grotere inbreuk op de privacy zich ook kan voordoen door het uitoefenen van een combinatie van verschillende van deze - uit te zonderen - bevoegdheden in één onderzoek. Het verdient daarom overweging in dat geval de notificatieplicht te

⁴ Zie hierover met name Kamerstukken II 2009-2010, 32 177, nr. 3, met name p. 8-12.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 november 2012
kenmerk
pagina 5 van 6

handhaven. Ook acht de Raad het gewenst dat in de MvT aandacht wordt besteed aan de verhouding van dit punt van het Wetvoorstel tot de eisen die uit artikel 8 EVRM voortvloeien.⁵

1.4 Begeleiding deurwaarder

Executoriale beslaglegging is een taak die bij de deurwaarder is belegd. Hij heeft op grond van artikel 444 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) daartoe toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. Als hij geen toegang verkrijgt, hem (tot een deel van de ruimte) toegang wordt geweigerd of als niemand aanwezig is om de geëxecuteerde te vertegenwoordigen dient de deurwaarder zich te vervoegen bij de burgemeester teneinde zich door hem te doen vergezellen om, voor zover dat redelijkerwijs nodig is, de gewenste toegang te verkrijgen. De burgemeester kan zich doen vertegenwoordigen door een hulpofficier van justitie. Het Wetvoorstel beoogt in dit laatste wijziging te brengen in die zin dat de burgemeester zich door een door hem aan te wijzen ambtenaar kan doen vertegenwoordigen.

De Raad acht dit een ongewenste verruiming van de vervangingsmogelijkheid van de burgemeester. Niet zonder reden heeft de wetgever bepaald dat de deurwaarder zich in beginsel door de burgemeester dient te laten vergezellen. Daarmee heeft de wetgever het gewicht van de aan de orde zijnde belangen van de geëxecuteerde en anderen met betrekking tot de binnen te treden plaats tot uitdrukking gebracht. Zo is als het gaat om een woning het grondwettelijk vastgelegde huisrecht in het geding. Als de burgemeester zich laat vervangen, zal dit daarom dienen te geschieden door een gekwalificeerde ambtenaar. De hulpofficier van justitie is daartoe vanwege zijn andere taken en bevoegdheden bij uitstek aangewezen. Hij vervult in de praktijk een 'dam-functie', onder andere door de proportionaliteit en de subsidiariteit in het oog te houden. Verder blijkt in de praktijk de beperkte beschikbaarheid van de hulpofficier van justitie als positief effect te hebben dat deurwaarders het binnentreden als *ultimum remedium* zien, wat het ook moet zijn. Wanneer ook andere ambtenaren de burgemeester zouden kunnen vervangen, betekent dat een uitholling van de waarborgen die bij het binnentreden van plaatsen, vooral woningen, in een rechtstaat verzekerd behoren te zijn. De Raad ontraadt dan ook deze wijziging van artikel 444 Rv.

2. Werklastgevolgen

Het Wetsvoorstel zal vermoedelijk per saldo niet of nauwelijks werklastgevolgen voor de rechtspraak hebben. Op het oog lijkt het geven van een machtiging tot tappen louter op naam tot een werklastverlichting te leiden voor de rechter-commissaris, maar bij nadere beschouwing is mogelijk zelfs het omgekeerde het geval. In de eerste plaats is het, zoals gezegd, zeer de vraag in hoeverre de rechter-commissaris bereid zal zijn een machtiging tot tappen op naam zonder verdere identificatie van een nummer te verlenen en, als hij dat al doet, zal hij op een of andere manier zijn toezichthoudende taak moeten invullen en dat is gecompliceerder en bewerklijker dan bij een machtiging die op naam en nummer wordt verleend. Bovendien moet rekening worden gehouden met de niet te verwaarlozen kans dat bij tappen louter op naam in het voorbereidend onderzoek of bij de behandeling door de verdediging

⁵ Vgl. EHRM 6 september 1978, Series A, nr. 28 (Klass), EHRM 2 augustus 1984, Series A, nr. 82 (Malone), EHRM 26 maart 1987, Series A, nr. 116 (Leander) en EHRM 24 april 1990, NJ 1991, 523 (Krustin en Huvig).

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 november 2012
kenmerk
pagina 6 van 6

vragen zullen worden gesteld, bijvoorbeeld over de rechtmatigheid van de getapte nummers die de politie heeft uitgekozen, en over de proportionaliteit. De vragen van de verdediging ter terechtzitting kunnen weer aanleiding zijn tot nader onderzoek e.q. een nadere verantwoording zijdens het Openbaar Ministerie en daarmee tot schorsing van het onderzoek ter terechtzitting.

Slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

Voorzitter

0 BD

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Prinses Margriet-
plantsoen 49
2595 BR Den Haag

+31 (0)70 890 35 30

+31 (0)70 890 35 31

kbvg@kbvg.nl

www.kbvg.nl

27356362

8101.34.809

51.07.21.664

58.91.31.990

Aan de minister van Veiligheid en Justitie
Dhr. mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 31 oktober 2012

Betreft: reactie gerechtsdeurwaarders op concept wetsvoorstel versterking presterend vermogen politie

Excellentie,

Onder dankzegging voor de mogelijkheid die ons geboden wordt om te reageren op het concept voorstel van wet inzake de versterking van het presterend vermogen van de politie, berichten wij u als volgt.

Artikel II van het wetsvoorstel bepaalt dat artikel 444, tweede lid, tweede volzin van het wetboek van Burgerlijke rechtsvordering wijzigt en komt te luiden: "De burgemeester kan zich doen vertegenwoordigen door een daartoe door hem aangewezen ambtenaar."

In de toelichting wordt voorts gesteld dat de vertegenwoordiging van de burgemeester door de hulpofficier van Justitie niet noodzakelijk is en dat de uitvoering van artikel 444 Rv "heel goed binnen het ambtelijk apparaat van de gemeente (kan) worden belegd".

Het huidige artikel 444 van het Wetboek van Rechtsvordering is verband met het vaststellen destijds van de Algemene wet tot het binnentreden zo opgesteld. Met de vaststelling van deze wet is de mogelijkheid geschapen dat gerechtsdeurwaarders zonder toestemming van de bewoners een woning kunnen binnentreden zonder machtiging. Daarvoor is in de plaats een toetsing door de burgemeester of zoals in de praktijk het geval is, door de hulpofficier van justitie vastgelegd in artikel 444 Rv. De Memorie van Toelichting en andere parlementaire en wetenschappelijke stukken stellen de vergezelling door de burgemeester of de hOVJ als minimale eis om de bescherming van het huisrecht veilig te stellen. De vergezelling heeft volgens de Algemene wet op het binnentreden een belangrijke door de wet vastgelegde functie: toezien dat de binnentreding door de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt volgens de wettelijke eisen die mede worden ingegeven door de proportionaliteit. Het huisrecht is een grondwettelijk beschermd recht dat ook in internationale en Europese verdragen wordt gewaarborgd.

Wij hebben meermalen met uw ministerie ten aanzien van dit onderwerp overleg gepleegd. Wij hebben oog voor het gegeven dat gezien het takenpakket van de HOvJ, de vertegenwoordiging ex artikel 444 Rv een bepaald tijdsbeslag legt op de HOvJ. Wij hebben aangegeven dat de vertegenwoordiging van de burgemeester door de hulpofficier van justitie in onze optiek niet altijd noodzakelijk is. Vaak zal de aanwezigheid van een politieagent met een lagere rang voldoende zijn.

KONINKLIJF BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

Om de werkdruk van de hulpofficier van justitie te verlagen en de planning van de gedwongen ontruiming te vergemakkelijken willen de gerechtsdeurwaarders dat in de wet de mogelijkheid wordt gecreëerd dat in plaats van een hulpofficier van justitie een politieagent met een lagere rang, bijvoorbeeld een brigadier, bevoegd is de deurwaarder bij een ontruiming te vergezellen.

De *herkenbare* aanwezigheid van de politie is ook gewenst in verband met de veiligheid van de gerechtsdeurwaarder. Uit de onderzoeken in het kader van het programma Veilige Publieke Taak blijkt dat gerechtsdeurwaarders in ruime mate te maken hebben met agressie en geweld in de uitoefening van hun ambtelijke taken.

Wij verzoeken u gezien het grondwettelijk recht dat hiermee is gemoeid en gezien de veiligheid van de gerechtsdeurwaarder als openbaar ambtenaar dringend de tekst en de toelichting van het voorstel van wet zodanig te wijzigen dat gegarandeerd wordt dat de gerechtsdeurwaarder uitsluitend vergezeld kan worden door ambtenaren met minimaal de rang van politieagent.

Hoogachtend,
Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders

0 BD

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
29 oktober 2012

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Contactpersoon

Onderwerp
Concept voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de versterking van het presterend vermogen van de politie.

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 29 augustus 2012, met kenmerk 29562-4, heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) advies gevraagd over het concept voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de versterking van het presterend vermogen van de politie. Dit advies is voorbereid en vastgesteld door de wetenschappelijke commissie van de NVvR.

Strekking wetsvoorstel

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd om enkele knelpunten, die in de praktijk worden ervaren, weg te nemen met het oog op de verbetering van de criminaliteitsbestrijding die in de praktijk worden ervaren. Het gaat om werkzaamheden die als onnodig of weinig zinvol worden ervaren en die capaciteit kosten die elders beter ingezet kan worden. Er worden vier punten geregeld:

- Tappen op naam
- Vorderen van particuliere beveiligingsbeelden
- Beperking notificatieplicht
- Beëindiging rol politie bij civielrechtelijke woningbetredingen

Advisering

Ten aanzien van het tappen op naam geldt dat al eerder een wetswijziging is doorgevoerd met de kennelijke bedoeling om te regelen dat het een bevel tot het opnemen van telecomgegevens afgegeven kon worden voor alle toestellen of aansluitingen waarvan degene die afgetapt moet worden gebruik maakt. Volgens de memorie van toelichting was die wijziging niet duidelijk genoeg waardoor in de praktijk geen gebruik werd gemaakt van deze verruimde bevoegdheid. Nu wordt aldus ondubbelzinnig duidelijk gemaakt dat een bevel kan worden afgegeven op een aansluiting, op een toestel of op de naam (en zoveel mogelijk andere identificerende gegevens) van een persoon.

Dat betekent dat politie en justitie zelfstandig kunnen beslissen een nummer te gaan aftappen, als vermoed wordt dat de betrokkene daarvan ook gebruik maakt. De NVvR merkt op dat, aangezien de toetsing van de rechter-commissaris niet meer plaatsvindt, de druk daardoor op de zittingrechter hoger kan worden, omdat gevraagd wordt om *ex tunc* te beoordelen of er voldoende aanleiding was om dat vermoeden te koesteren en daarnaar te handelen. Dit kan naar de mening van de NVvR tot vreemde toestanden leiden als niet de al afgetapte verdachte gebruik maakt van de nieuwe taplijn, maar een medeverdachte die nog niet getapt werd.

Niet te ontkennen valt dat er tijdswinst te boeken is, al moeten daarvan geen wonderen worden verwacht, dergelijke extra taps zijn in de praktijk snel genoeg te organiseren en de administratieve handelingen die zijn gemoeid met het verkrijgen van een tapmachtiging vallen in het niet bij de hoeveelheid werk die het beluisteren en vastleggen van alle tapgesprekken kost.

Ten aanzien van het tweede punt wenst de NVvR op te merken dat bij onderzoeken naar strafbare feiten steeds vaker blijkt dat beelden van particuliere beveiligingcamera's goede diensten kunnen bewijzen. Als het daarbij gaat om beelden die niet zijn gemaakt ten behoeve van de persoon of de organisatie tegen wie het feit was gericht, moet nu de officier van justitie worden ingeschakeld om een vordering te doen die strekt tot het uitleveren van de beelden.

Het probleem is niet alleen dat dit onnodig werk oplevert, maar ook de slagvaardigheid van het politieoptreden belemmert. De verantwoordelijke registratiehouder zal immers eerst een bewijs in handen willen hebben dat hij de gegevens rechtmatig heeft afgestaan. Vanuit privacy overwegingen bestaan er ook geen bezwaren tegen deze, specifiek geformuleerde verruiming van de bevoegdheden van de opsporingsambtenaar. Het gaat om een beperkte inbreuk en in een gespecificeerde context. De NVvR is het dus eens met voorgestelde wijziging.

De notificatieplicht is in de wet gekomen omdat bleek dat zware opsporingsbevoegdheden waren ingezet tegen personen die vervolgens nooit werden vervolgd, terwijl die personen ook achteraf niet op de hoogte werden gesteld van de gepleegde inbreuk op hun persoonlijke levenssfeer. In de praktijk blijkt het lastig en bewerkelijk om in alle gevallen waarin een in de wet genoemde bevoegdheid was toegepast daadwerkelijk te notificeren. Veel van die inzet betrof verder bevoegdheden die slechts een geringe inbreuk op de privacy met zich meebrachten, zoals het opvragen van gegevens bij derden, het bevragen van verkeersgegevens met betrekking tot de telecommunicatie en dergelijke. Het inperken van de plicht degenen op wiens levenssfeer een inbreuk is gemaakt op de hoogte te stellen zal naar de mening van de NVvR de nakoming vergemakkelijken en de werkdruk bij de parketten verminderen.

Niet valt in te zien waarom de politie een rol zou moeten spelen bij het ten uitvoer leggen van civiele vonnissen en dwangbevelen, anders dan het voorkomen van strafbare feiten of het bewaren van de orde en veiligheid. Naar de mening van de NVvR wordt in het onderhavige wetsvoorstel terecht voorgesteld de toetsing van het optreden van de deurwaarders bij de politie weg te halen. Medewerkers en leidinggevenden van afdelingen toezicht en handhaving van de gemeenten kunnen dat ook. Het is alleen de vraag of de vereiste toetsing met dezelfde deskundigheid zal plaatsvinden. De hulpofficieren hebben immers wel de nodige ervaring met dergelijke vraagstukken vanuit hun andere politietaken.

0 BD

> Retouradres Postbus 13467 2501 EL Den Haag

Aan

De minister van Veiligheid en Justitie
Dhr. mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EA Den Haag

**Kwartiermaker Nationale
Politie**

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 13467
2501 EL Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

Datum 31 oktober 2012
Betreft Reactie op het concept voorstel van wet inzake versterking versterkend
vermogen van de politie

Hierbij reageer ik op uw verzoek aan de politie om advies ten aanzien van het concept-wetsvoorstel inzake versterking van het presterend vermogen van de politie.¹ Uw inzet op het versterken van het presterend vermogen van de politie, door meer ruimte te geven aan het vakmanschap van politie, het politiewerk doelmatiger te organiseren en overbodige regels te schrappen, sluit aan bij de doelen van de vorming van de nationale politie, zoals beschrijven in het Realisatieplan.

Behoudens een voorgestelde kleine wijziging van artikel 4 van het 'Besluit bewaren en vernietigen niet gevoegde stukken' en art 444 RV, adviseert de politie positief ten aanzien van de voorgestelde wetswijzigingen.

Begeleiding gerechtsdeurwaarder door de hulpofficier van justitie

Indien een woning wordt binnen getreden, met het oog op het leggen van executoriaal beslag op roerende goederen, vereist art 444RV dat de burgemeester daarbij vertegenwoordigd is, zodat hij kan toetsen of het gedwongen binnentreden van de woning redelijkerwijs noodzakelijk is. De burgemeester kan zich, desgewenst, laten vertegenwoordigen door een hulpofficier van Justitie (HovJ). In de praktijk is dat vaak het geval. Daarmee komt uitoefening van de redelijkheidstoets neer op de verantwoordelijkheid van de politie (HovJ) in plaats van de gemeente. De voorgestelde wijziging van dit artikel houdt in dat de gerechtsdeurwaarder in beginsel niet langer wordt begeleid door een politiefunctionaris, maar door een daartoe door hem aangewezen ambtenaar. Juist omdat het executoriaal beslag een civiele aangelegenheid, is de aanwezigheid van een HOvJ bij binnentreden van een woning niet per se wenselijk.

De aanpassing van het artikel houdt in dat de gerechtsdeurwaarder in elk geval niet langer meer door de politie begeleidt wordt als sprake is van een lege woning (dat is in 80% van de gevallen). Deze wetswijziging levert naar schatting 60 fte op.

¹ Uw kenmerk: , d.d. 29 augustus 2012.

Uit de voorgestelde wetswijziging blijkt echter niet duidelijk of de 'door hem daartoe aangewezen ambtenaar' een gemeente-ambtenaar betreft, of ook een politie-ambtenaar (HovJ) kan zijn. M.a.w. heeft de burgemeester vanaf de inwerkingtreding van de Politiewet 2012 de bevoegdheid om een politieambtenaar aan te wijzen om namens hem de redelijkheidstoets uit te oefenen (en dus de gerechtsdeurwaarder vergezellen bij beslaglegging). Dat lijkt zich niet goed te verhouden. Het is wenselijk deze zinsnede scherper te formuleren door de wetswijziging aan te passen in 'de door hem daartoe aangewezen en onder zijn gezag ressorterende gemeente-ambtenaar'. Als uitgangspunt blijft overigens gelden dat art 9 van de Algemene Wet op Binnentreden toelaat dat een beroep op de politie kan worden gedaan indien sprake is van (mogelijke) escalatie of geweld.

Besluit bewaren (geheimhouding) en vernietigen niet gevoegde stukken
Over dit besluit is niet formeel onze consultatie gevraagd, maar stelt de politie een kleine wijziging voor.

De voorgestelde wijziging van artikel 4 van het 'Besluit bewaren en vernietigen niet gevoegde stukken' wordt in artikel I goed verwoord. In de vijfde alinea van de 'nota van toelichting' staat echter de volgende zin:
'Periodiek, iedere twee weken, wordt de gemarkeerde communicatie door de Unit Landelijke Interceptie van het KLPD langs geautomatiseerde weg vernietigd'.

Momenteel wordt met het project 'gezamenlijke BOB-kamers' door Politie en Openbaar Ministerie gewerkt aan het kwalitatief verbeteren en vereenvoudigen van de werkprocessen op het gebied van het aanvragen, verwerken en toepassen van bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB). In dit project worden nieuwe werkwijzen ontwikkeld, getoetst aan de praktijk en waar nodig bijgesteld, met als mogelijk gevolg dat taken op een andere manier in de organisatie (onderdelen) van de politie worden belegd. Binnen het spectrum van de Wet BOB, geldt dit ook ten aanzien van de werkprocessen op het gebied van Interceptie in het algemeen en met betrekking tot het vernietigen van geheimhoudergesprekken in het bijzonder.

Door in de nota van toelichting, met de hiervoor aangehaalde zin, de taak voor wat betreft het vernietigen van gemarkeerde communicatie expliciet toe te schrijven aan de Unit Landelijke Interceptie, wordt met de aangepaste wet onvoldoende ruimte gelaten voor eventuele toekomstige verschuiving van taken als gevolg van de ontwikkeling van een effectievere en/of efficiëntere werkwijze in dit verband. Dit kan worden voorkomen door de zin als volgt te wijzigen:

'Periodiek, iedere twee weken, wordt de gemarkeerde communicatie door de Politie langs geautomatiseerde weg vernietigd'.

Beoogd lid korpsleiding nationale politie

Aan de Minister van Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 25 oktober 2012
Doorkiesnummer:
Faxnummer:
E-mail:

Betreft: conceptwetsvoorstel inzake versterking van het presterend vermogen van de politie

Zeer geachte heer Opstelten,

Bij brief van 29 augustus jl. heeft u de Nederlandse Orde van Advocaten verzocht te adviseren over het hierboven genoemde wetsvoorstel.

De algemene raad heeft het wetsvoorstel voorgelegd aan zijn adviescommissie strafrecht die bijgaand advies heeft uitgebracht. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere voorbereiding van wetsvoorstel te betrekken.

Met de meeste hoogachting
namens de Algemene Raad,

algemeen secretaris

Bijlage

Algemene Raad
Nieuwburgskade 41
2508 CM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35
Fax 070 - 335 35 31

Advocaten
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

www.advocatenorde.nl

Preadvies

van de

Adviescommissie Strafrecht

inzake

het conceptvoorstel van wet inzake versterking van het presterend vermogen van de politie.

Inleiding

Het onderhavige conceptvoorstel beoogt met een aantal wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een bijdrage te leveren aan de vermindering van de administratieve last van de politie en daarmee aan de versterking van het "presterend vermogen" van de politie. Daartoe worden in hoofdlijnen vier wijzigingen voorgesteld:

- a. De regeling van het vorderen van camerabeelden wordt vereenvoudigd, waardoor minder administratieve handelingen behoeven te worden verricht.
- b. De regeling van het opnemen van telecommunicatie wordt vereenvoudigd, in die zin dat de mogelijkheid een vordering en een machtiging tot het opnemen van telecommunicatie op naam te stellen wordt geëxpliciteerd, hetgeen tot gevolg heeft dat niet voor elk nummer een nieuwe vordering en machtiging behoeven te worden opgesteld.
- c. De notificatieplicht vervalt ten aanzien van bijzondere opsporingsbevoegdheden die volgens het voorstel geen of slechts een lichte inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
- d. De regeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor de begeleiding van een gerechtsdeurwaarder bij het binnentreden van een woning wordt aangepast, waardoor niet alleen een hulpofficier van justitie maar ook een andere door de burgemeester aangewezen ambtenaar de gerechtsdeurwaarder kan vergezellen bij het binnentreden van een woning.

Instemming

Het is goed dat de wetgever kritisch kijkt naar de mogelijkheden om de administratieve ballast te verminderen, waar deze voor de centrale doelstellingen van het strafproces geen toegevoegde waarde heeft. Die ambitie van het conceptvoorstel wordt derhalve door de Adviescommissie onderschreven. De inzet van en de controle op bijzondere opsporingsbevoegdheden behoren in de praktijk niet te worden gedomineerd door de vraag of op de juiste plaatsen kruisjes zijn gezet op voorgedrukte formulieren. Nodig is een

(transparante en controleerbare) verantwoording van hetgeen tot opsporing is verricht en bevonden, waarbij een toetsing aan de relevante wettelijke voorwaarden voor de toepassing van de bevoegdheid en aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit vooropstaan.

Tegen deze achtergrond kan de Adviescommissie zich vinden in het voorstel tot vereenvoudiging van de regeling van het vorderen van beelden van vaste (beveiligings)camera's: daaraan zou niet meer, zoals thans op grond van art. 126nd Sv is vereist een bevel van de officier van justitie ten grondslag behoeven te liggen. Op basis van dit voorstel kan worden volstaan met een vordering van een opsporingsambtenaar. In de toelichting op het voorstel is op heldere wijze uiteengezet dat het thans vereiste bevel van de officier van justitie geen toegevoegde waarde heeft voor – kort gezegd – de waarheidsvinding of de rechtsbescherming. Deze voorwaarde levert vooral vertraging en bureaucratie op. De toepassingsvoorschriften in flankerende regelgeving, zoals het Vrijstellingsbesluit Wet bescherming persoonsgegevens, zijn bovendien voldoende adequaat. Onder die omstandigheden kan met een duidelijke verantwoording van het opvragen van beelden van vaste camera's in een proces-verbaal worden volstaan.

Evenmin heeft de Adviescommissie bezwaar tegen het voorstel in de tekst van de relevante bepalingen omtrent het opnemen van telecommunicatie te expliciteren dat een machtiging en een bevel op naam kunnen worden gesteld, waardoor alle nummers die gedurende de looptijd van die machtiging en dat bevel in gebruik zijn bij deze persoon onder de reikwijdte van die machtiging en dat bevel vallen. Met deze wijziging wordt voorkomen dat voor ieder nummer dat in gebruik is bij de desbetreffende persoon een nieuwe machtiging en een nieuw bevel moeten worden gegeven. De Adviescommissie tekent daarbij aan dat zij ervan uitgaat dat de daardoor te bereiken vermindering van administratieve lasten gepaard zal gaan aan een – door officier van justitie en rechter-commissaris serieus te nemen – verplichting het op naam gestelde bevel respectievelijk de op naam gestelde machtiging betekenisvol te onderbouwen. Daar ontbreekt het in de praktijk te vaak aan. Deze wetswijziging behoort voor de rechter-commissaris en de officier van justitie met andere woorden het signaal te zijn dat zij een serieuze – en geen routinematige – invulling geven aan de verantwoordelijkheden die de wet hen heeft toebedeeld. Pas dan kan een einde komen aan de tot schaamte aanleiding gevende vaststelling dat in vrijwel geen land ter wereld zoveel telecommunicatie wordt opgenomen dan in Nederland.

De Adviescommissie kan voorts instemmen met het voorstel tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. In de toelichting op het voorstel is helder uiteengezet dat de verplichte inschakeling van een hulpofficier van justitie bij het binnentreden van een woning met het oog op (executoriaal en conservatoir) beslag op roerende goederen of met het oog op ontruiming grote, praktische problemen oplevert. Het huisrecht kan ook worden beschermd door een andere ambtenaar dan de hulpofficier van justitie.

Bezwaren

Bezwaren heeft de Adviescommissie wel tegen de beperking van de notificatieplicht en de daaraan ten grondslag gelegde argumenten. Terecht wordt in de toelichting op het voorstel opgemerkt dat (a) de notificatie het mogelijk maakt bezwaren tegen de toegepaste opsporingsbevoegdheid aan een rechter voor te leggen en (b) uit onderzoek is gebleken dat de notificatieplicht in de praktijk slecht is nageleefd. Hoewel het College van Procureurs-

Generaal het belang van een consequente uitoefening van deze wettelijke verplichting heeft uitgedragen binnen het openbaar ministerie, heeft de Adviescommissie niet kunnen constateren dat de daad bij het woord is gevoegd: er wordt in de praktijk nog steeds nauwelijks genotificeerd, ondanks de daartoe bestaande verplichting. Die stelselmatige schending van de wet wordt door dit voorstel als het ware beloond: de notificatieplicht kan volgens het voorstel worden beperkt. Voor die opmerkelijke vlucht worden in de toelichting op het voorstel geen overtuigende argumenten aangevoerd. Omdat het voorstel afbreuk doet aan de – mede in de art. 6 en 13 EVRM verankerde – rechten op toegang tot een rechter en op een effectief rechtsmiddel tegen inbreuken op grondrechten, zou dit onderdeel van het wetsvoorstel moeten worden heroverwogen.

Drie argumenten worden voor de beperking van de notificatieplicht in stelling gebracht:

- a. De verplichting tot notificatie vormt een "buitengewoon zware administratieve belasting".
- b. De regeling voor notificatie kent veel afwegingsmomenten en is in de praktijk "buitengewoon complex".
- c. Er is geen noodzaak voor handhaving van de notificatieplicht bij de inzet van bevoegdheden die meer ingrijpende opsporingsbevoegdheden ondersteunen – zoals bijvoorbeeld de bevoegdheid tot het bevroren van gegevens (art. 126ni/ui/zja Sv) wordt gebruikt om een vordering tot verstrekking van gegevens op basis van bijvoorbeeld art. 126nd Sv mogelijk te maken.

Alleen het laatste argument heeft enige overtuigingskracht – en dan nog alleen indien de burger door de notificatie van de inzet van de meer ingrijpende bevoegdheid op de hoogte geraakt van de inzet van de ondersteunende bevoegdheid, zodat die burger dan ook de inzet van die ondersteunende bevoegdheid kan voorleggen aan de rechter. De twee andere argumenten missen die overtuigingskracht hoe dan ook. Dat notificatie administratieve lasten meebrengt, is immers het onvermijdelijke gevolg van de in een rechtstaat vanzelfsprekende keuze dat een burger inbreuken op zijn grondrechten moeten kunnen voorleggen aan een rechter. Dat die lasten "buitengewoon zwaar" zijn en dat de betrokken regeling "buitengewoon complex" is, ontlokt de Adviescommissie de verzuchting dat overdrijven ook een kunst is – maar geen kunst die ten grondslag behoort te liggen aan een wetsvoorstel.

(Afzonderlijke) notificatie kan dus naar het oordeel van de Adviescommissie achterwege blijven, indien het gebruik van een zogenoemde ondersteunende bevoegdheid aan de burger bekend wordt gemaakt zodra notificatie plaatsvindt van de inzet van de zwaardere bevoegdheid die is gevolgd op of samenhangt met de toepassing van de ondersteunende bevoegdheid. Deze voorwaarde zou in de tekst van art. 126bb Sv moeten worden opgenomen. De Adviescommissie neemt aldus afstand van de toelichting op het voorstel, waarin wordt gesteld dat kan worden volstaan met notificatie van de inzet van de zwaarste bevoegdheden en dat in dat geval notificatie van de inzet van ondersteunende bevoegdheden achterwege kan blijven (p. 10).

De toelichting op het wetsvoorstel overtuigt evenmin als het gaat om de afschaffing van de notificatieplicht betreffende het vorderen van gegevens (art. 126n/u/zh, art. 126ng/ug/zo, art. 126nd/ud/zl, art. 126ne/ue/zm Sv) en betreffende de bevoegdheid een besloten plaats, niet zijnde een woning, te betreden om die plaats op te nemen, sporen veilig te stellen of

technisch hulpmiddel te plaatsen (art. 126k en 126r Sv). De stelling dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de burger in die gevallen beperkt is, is in haar algemeenheid niet vol te houden en overigens ook niet onderbouwd.

Naar het oordeel van de Adviescommissie dient de voorgestelde wijziging van art. 126bb Sv daarom te worden heroverwogen. Een beperking van de notificatieplicht behoort slechts te worden overwogen voor die gevallen waarin (a) een grondrecht niet in het geding kan zijn of (b) zelfstandige notificatie geen toegevoegde waarde heeft, omdat de inzet van een zogenoemde steunbevoegdheid kan worden meegenomen in de notificatie van de inzet van een bijzondere opsporingsbevoegdheid die een meer ingrijpende inbreuk op een grondrecht meebrengt. De strafvorderlijke overheid heeft, mede tegen de achtergrond van de relevante bepalingen uit het EVRM, eenvoudigweg ervoor te zorgen dat haar burgers kunnen opkomen tegen inbreuken op hun grondrechten. Die overheid beschouwt deze taak niet als een ballast. Zij ziet notificatie als een vanzelfsprekend onderdeel van de rechtstaat, waarin burgers kunnen opkomen voor hun rechten bij de onafhankelijke rechter.

Amsterdam, 22 oktober 2012

Adviescommissie Strafrecht

0 BD

AAN De Minister van Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

DATUM 18 oktober 2012

ONS KENMERK

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN 29 augustus 2012

UW KENMERK

ONDERWERP Conceptvoorstel van wet inzake versterking van
het presterend vermogen van de politie

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 29 augustus 2012 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd te adviseren over het Conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de versterking van het presterend vermogen van de politie (verder: het conceptwetsvoorstel). Het CBP voldoet hiermee aan uw verzoek.

1. Aanleiding

Uit onderzoek¹ is gebleken dat de doelmatigheid van de bestrijding van ernstige criminaliteit met een aantal maatregelen sterk verbeterd kan worden. Daarnaast hebben de politie en het Openbaar Ministerie (OM) in dit kader bij het ministerie van Veiligheid en Justitie verbetervoorstellen aangedragen om efficiënter te kunnen werken. Het gaat dan met name om de procedurele aspecten rond de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden. Hoewel een groot deel van de administratieve handelingen noodzakelijk is om de zorgvuldigheid en de kwaliteit van het politiewerk te kunnen waarborgen, zijn er ook handelingen die onevenredig beslag leggen op de beschikbare politiecapaciteit, aldus de concept-Memorie van Toelichting (verder: concept-MvT). Dit conceptwetsvoorstel heeft tot doel de doelmatigheid van de bestrijding van ernstige criminaliteit te verbeteren door op drie punten het Wetboek van Strafvordering (Sv) met betrekking tot de bijzondere opsporingsbevoegdheden te wijzigen.

2. Inhoud van het conceptwetsvoorstel

In de eerste plaats worden de formaliteiten rondom het vorderen van camerabeelden vereenvoudigd (artikel 126nda Sv). Het wordt mogelijk gemaakt dat de opsporingsambtenaar zelfstandig beelden kan vorderen in plaats van op bevel van de officier van justitie. In de tweede plaats wordt de procedure rond het aanvragen van het opnemen van telecommunicatie verhelderd zodat een bevel en een machtiging tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie op naam gesteld kunnen worden (artikelen 126m, tweede en vijfde

¹ "Administratieve lastendruk bij opsporing Zware en Georganiseerde Criminaliteit", TK 2011-2012, 29628, nr. 295.

DATUM 18 oktober 2012

ONS KENMERK

lid, 126t, tweede en vijfde lid en 126zg, tweede lid Sv). Het gevolg is dat niet voor elk nieuw bekend geworden nummer van een persoon wiens communicatie wordt opgenomen een afzonderlijke nieuw bevel hoeft te worden opgesteld. Het betreft een verheldering van datgene wat al mogelijk was, maar onjuist geïnterpreteerd werd.

In de derde plaats wordt voorgesteld de notificatieplicht te laten vervallen bij de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden die geen of slechts een lichte inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen (artikel 126bb Sv).

3. Beoordeling van het conceptwetsvoorstel

3.1 *Vordering camerabeelden*

Het nieuwe artikel 126nda Sv regelt dat de opsporingsambtenaar zelfstandig het verstrekken van gegevens kan vorderen in het belang van het onderzoek naar een misdrijf als omschreven in art 67, eerste lid Sv. Het betreft enkel beelden die gemaakt zijn met vaste camera's voor de beveiliging van goederen, gebouwen of personen. De vordering kan mondeling worden gegeven, maar dient vervolgens binnen drie dagen aan diegene tot wie deze is gericht, schriftelijk te worden verstrekt. De opsporingsambtenaar maakt een proces-verbaal op van zowel de vordering als van de verstrekking van de gegevens.

In de concept-MvT wordt uiteengezet dat de procedure zoals die nu dient te worden gevolgd (bevel van de officier van justitie is vereist) bewerkelijk en omslachtig is. Vrijwillige verstrekking is evenmin mogelijk gelet op de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De voorgestelde regeling biedt aldus een vereenvoudiging van de formaliteiten, terwijl het een lichte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer betreft; cameratoezicht is immers kenbaar gemaakt. Bij de formulering van de omvang (vaste camera's, voor de beveiliging van goederen, gebouwen of personen) is aangesloten bij de Gemeentewet en het Vrijstellingsbesluit Wbp.

Dit artikel leidt niet tot inhoudelijke opmerkingen ten aanzien van de voorgestelde procedure. Wel adviseert het CBP (gelet op het vergelijkbare artikel 126nd), in het vierde lid van artikel 126nda Sv op te nemen dat in het proces-verbaal dat van de vordering en verstrekking wordt opgemaakt tevens worden opgenomen de titel van de vordering en de reden waarom de gegevens in het belang van het onderzoek worden gevorderd. Daarnaast ontbreekt in de concept-MvT de artikelsgewijze toelichting op dit artikel dan wel een verwijzing naar het algemene deel voor dit artikel.

Advies: Het CBP adviseert het conceptwetsvoorstel en de concept-MvT aan te vullen in navolging van bovenstaande.

DATUM 18 oktober 2012

ONS KENMERK

3.2 Verheldering procedure opnemen telecommunicatie

Door toedoen van de wet Computercriminaliteit II is reeds mogelijk gemaakt dat een bevel tot het opnemen van telecommunicatie op naam van de gebruiker werd gesteld: het bevel werd daarmee niet beperkt tot een afzonderlijk nummer. Hiermee werd getracht te voorkomen dat telkens een nieuw bevel en een nieuwe machtiging zouden moeten worden opgesteld wanneer van de persoon in kwestie een nieuw nummer bekend werd.

Nu enkel sprake is van een verheldering van de tekst, geeft dit artikel geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

3.3 Afschaffing notificatieplicht

In de concept-MvT is aangegeven dat de notificatieplicht naar aanleiding van de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden door het OM als een zware administratieve belasting wordt ervaren. Dit komt enerzijds doordat de inzet van deze bevoegdheden sinds 2000 enorm is toegenomen. Anderzijds kent de notificatieplicht verschillende afwegingsmomenten en dient iedere betrokkene afzonderlijk genotificeerd te worden, hetgeen complex is.

Bij het oorspronkelijk vormgeven van de notificatieplicht heeft de beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, tezamen met de omstandigheid dat verschillende waarborgen waren getroffen en de notificatieplicht erg belastend zou zijn voor het opsporingsapparaat, geleid tot het uitsluiten van een aantal bevoegdheden van deze verplichting.² Gekozen werd voor een beperking van de notificatieplicht tot de meer ingrijpende opsporingsbevoegdheden, aldus de concept-MvT.

Nu wordt voorgesteld de notificatieplicht af te schaffen ten aanzien van de bevoegdheden die - volgens de concept-MvT - een beperkte inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer. Deze bevoegdheden worden een ondersteunend karakter toegedicht ten opzichte van andere bevoegdheden. Zij verschaffen geen volledig beeld van iemands privéleven. Het gaat om:

- scannen van telecommunicatie (het gebruik van IMSI-catcher om het nummer waarmee de gebruiker van een communicatiedienst kan worden geïdentificeerd te achterhalen)
- ontsleutelen van gegevens (wanneer gevorderde gegevens blijken te zijn gecodeerd)
- bevriezen van gegevens (om te voorkomen dat de aanbieder van een communicatiedienst gegevens voortijdig vernietigt)
- vorderen van telecommunicatiegegevens (uiterlijke kenmerken van telecommunicatie)
- vorderen van andere gegevens
- betreden van een besloten plaats.

Het vorderen van gevoelige gegevens blijft wel onverkort vallen onder de notificatieverplichting. Het resultaat is dat de betrokkene alleen over de zwaarste bevoegdheden genotificeerd zal worden (mits voldaan aan de vereisten), ook wanneer meerdere bevoegdheden, zowel licht als zwaar, worden ingezet.

Op de verwerking van door middel van bijzondere opsporingsbevoegdheden verkregen gegevens is de Wet politiegegevens en -vervolgens- de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van

² Tweede Kamer, 2001-2002, 28 3553, nr. 83b, p. 8.

DATUM 18 oktober 2012

ONS KENMERK

toepassing. Deze wetten kennen geen informatieplicht; de notificatieplicht zoals opgenomen in artikel 126bb Sv zorgde er echter voor dat betrokkenen die (uiteindelijk) niet vervolgd werden, wel ingelicht werden over de maatregelen die in het kader van een strafvorderlijk onderzoek tegen hen waren ingezet. Zodoende zouden zij hun rechten kunnen uitoefenen.

Het CBP hecht grote waarde aan de transparantie van de verwerking van gegevens en in dit kader aan de notificatieplicht. Dit blijkt onder meer uit het wetgevingsadvies d.d. 22 december 2004 op het Conceptwetsvoorstel bijzondere bevoegdheden tot opsporing van terroristische misdrijven waarin de notificatieplicht uitdrukkelijk onder de aandacht is gebracht (z2004-01529):

“De waarborgen waarmee opsporingsbevoegdheden zijn omgeven zijn over het algemeen strafprocessueel van aard. Vanuit het oogpunt van gegevensbescherming kunnen strafprocessuele waarborgen evenwel tekortschieten. Om aanspraak op rechtsbescherming te kunnen maken dient de burger ermee bekend te zijn dat jegens hem opsporingsbevoegdheden zijn toegepast en zijn persoonsgegevens worden verwerkt. Voor zover het opsporingsonderzoek in een strafrechtelijke vervolging resulteert, zal de burger in het strafproces daarvan op de hoogte raken. Het is evenwel ook mogelijk dat het niet tot een strafrechtelijke vervolging komt of dat bevoegdheden tegen anderen dan de verdachte worden uitgeoefend.”

En:

“Om rechtsbescherming te kunnen invoeren is het ook in die gevallen noodzakelijk dat burgers bekend raken met de uitoefening van bevoegdheden. Het CBP onderschrijft dan ook het grote belang dat de conceptmemorie van toelichting aan de notificatieplicht toekent. Het CBP wijst er evenwel op dat in de naleving van de notificatieplicht ernstige tekortkomingen zijn gesignaleerd bij de evaluatie van de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden. Het CBP komt op dit onderdeel dan ook tot de conclusie dat de wettelijke notificatieplicht een essentiële waarborg is, maar dat effectief toezicht op de uitvoering hiervan onontbeerlijk is.

Het hierboven aangehaalde evaluatieonderzoek toonde aan dat de notificatieplicht ten tijde van dit onderzoek niet voldoende werd nageleefd.³ Als gevolg van de aandacht die voor de naleving is gevraagd is vanuit het OM naar voren gebracht dat de administratieve lasten om aan deze verplichting te kunnen voldoen buitensporig zijn. De werklast per notificatie wordt geschat op een kwartier tot een half uur. Met de in dit conceptwetsvoorstel voorgestelde beperking wordt een werklastreductie van 7 tot 19 fte gerealiseerd bij het OM. Het CBP merkt naar aanleiding van deze weergave op dat sprake zal zijn van een grove schatting nu nergens uit blijkt, anders dan de intentie, dat sinds 2004 op alle onderdelen voldaan is aan de uitvoering van de notificatieplicht; de feitelijke belasting kan immers pas worden aangegeven wanneer duidelijk is hoe vaak genotificeerd is en hoeveel tijd dat heeft gekost, waarbij idealiter onderscheid wordt gemaakt naar ingezette bevoegdheid om een volledig beeld te krijgen. Het CBP adviseert de concept-MvT indien mogelijk aan te vullen met deze gegevens.

³ De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden, Eindevaluatie, WODC, 2004, p. 20: “De notificatieplicht wordt nog altijd maar weinig nagekomen. Hieraan is debet dat enerzijds notificatie pas hoeft te geschieden wanneer het belang van het onderzoek dat toelaat, anderzijds het feit dat op het nalaten te notificeren geen sanctie staat en de notificatieplicht bij het openbaar ministerie nog weinig prioriteit heeft.”

DATUM 18 oktober 2012

ONS KENMERK

Uit artikel 8 EVRM volgt -kort gezegd- dat een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer voorzien moet zijn in de wet en dat deze noodzakelijk moet zijn. Dat de inbreuk op de belangen van de betrokkene wiens gegevens worden verwerkt niet onevenredig mag zijn met het te dienen doel, dient te worden afgewogen.

Dat de uitvoering zodanig in de knel komt door de complexiteit en omvang van de verplichting brengt de wens met zich om het procedurele stelsel te herzien. Om echter te kunnen tornen aan het transparantiebeginsel, zijnde onlosmakelijk verbonden met het kunnen uitoefenen van de rechten die een betrokkene heeft, zal de minister in zijn motivering niet alleen de administratieve lasten die de notificatieplicht met zich brengt af moeten zetten tegen de ogenschijnlijke beperkte inbreuk van de betreffende bevoegdheden; deze inbreuk werd immers bij het instellen van de wet nog wel aanzienlijk geacht.

Tot slot merkt het CBP op dat de uitvoering van de resterende notificatieplicht na verloop van tijd geëvalueerd zal moeten worden.

Advies: Het CBP adviseert de MvT aan te vullen met bovengenoemde afweging en aan te vullen indien mogelijk met gegevens die blijken geven van de mate waarin sinds 2004 genotificeerd is en welke werklust dit met zich heeft gebracht. Tot slot adviseert het CBP een evaluatiebepaling op te nemen in de wet.

3.4 *Advies*

Het CBP adviseert u niet tot indiening van het voorstel over te gaan, dan nadat daarin met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

4. Tot slot

Het CBP verneemt graag op welke wijze u gevolg geeft aan het advies. Het CBP is beschikbaar indien nadere toelichting is vereist.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

Lid van het College